

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերն : — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 100 դրուշ արծաթ : — Վեցամսեայն 50 . — Գաւառաց համար 115 դրուշ . — Վեցամսեայ 60 . — Ծանուցման տողը 5 դրուշ :

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել :
Ա. Արտոնատէր և Տնօրէն
ԱՆՏՈՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ
Էսկի Զապիկէ ճառատէսի
Նշան էք . Պէրպէրեանի Տպարանն :
Խմբագրութեան յանձնաւոր
գրութիւնք ետ չեն տրուիր :

40 ՓԱՐԱ

ՀԱՆԴԵՍ

ՓԱՐԱ 40

Ա Ա Պ Ա Յ Ք Ն ԵՒ Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Վ Ա Ն

ԶԵԿՈՅՑ

Կը խնդրուի Ծաղիկի ազնիւ Բաժանորդներէ , որ աստ , ի գաւառս եւ յարտոսահման : բարեհաճին անյապաղ յղել իւրեանց բաժնեդիրն :

Կը յուսանք թէ ոոյն հրաւէր կրկնելու այլ եւս հարկ չմնար զի մեզ շատ հաճելի չէ :

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ազգային տեսութիւն . (Ընդհանուր վիճակ գաւառաց . — Արհեստք եւ Առեւտուր) . — Ամուսնական խնդիրք . — Ցաւակցութիւն . — Թատերական ներկայացում . — Առտնի տեսարաններ (Դրախօմայի հետեւանքները) . — Այցելութիւն . — Անյարմար ամուսնութիւն մը յԱտաբաղար — Գըշ էյլէնճէլէրի . — Ծանուցմունք ,

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿ ԳԱՒԱՌԱՑԹ .

ԱՐՀԵՍՏԲ ԵՒ ԱՌԵԻՏՈՒՐ

Անցողակի կերպով խօսեցանք արհեստագործութեան ի գաւառս անկեալ վիճակին վրայ :

Կարծէ այս կէտի վերաբերմամբ այժմ ընդարձակել մեր տեսութիւնքան զոր կ'ընէինք աստի իբր 22 տարի

առաջ , որպէս ըսինք անցեալ անգամ՝ Ծափս եւ Մանգուժէ լրագրաց մէջ :

Կարծէ կ'ըսենք , վասն զի լուրջ պատճառներ ունինք թէ Ասիական երկիրները երկաթուղեաց հաստատմամբ տնտեսական , իմացական եւ այլ փոփոխութիւնք պիտի կրեն գրեթէ մօտաւոր ժամանակի մէջ , եւ եթէ բընիկ տարրն այժմէն անտարբեր գտնուի հանգէպ այդ ապագայի . բնական է զի յայնժամ չօգտուի իրաց նոր երեւոյթէ եւ իւր տնտեսական վիճակ գուցէ առաւել արգահատելի դառնայ :

Սանառարեան վարժարանն իւր կըրթական եւ արհեստական ուղղութեամբ ստուգիւ նախախնամական հաստատութիւն մ'է , բայց միթէ բաւական է այդ միակ վարժարան յոյժ կենսական պէտքը լցնելու այնքան բազմակարօտ Հայաբնակ գաւառաց :

Անշուշտ բաւական չէ :

Ինչ ընել պէտք է ուրեմն . — յուսահատի՞ր . — բնա ոչ , զի անյուսուլթիւնը ապրելու արժանի ժողովրդի մը նըշանաբանը պէտք չէ լինի . սպասե՛լ . — բայց սա ալ անշարժութիւն է՝ յորում կեանք չկայ , կեանք , որ գործունէութիւն կը նշանակէ . կեդրոնի՞ն վըրայ յոյս գնել . — Դա մեծ բան կ'ընէ , եթէ իւր բարոյական պարտականութիւնները խղճամիտ ճշդութեամբ կուտարէ եւ իւր վերին հսկողութիւն ի գործ գնէ :

Ըստ մեզ՝ շատ գործնական գաղափար է գէթ առ այժմ իւրաքանչիւր գաւառի կեդրոն քաղաքներ հաստատել մէյմէկ վարժարան . որ աւանդելով հանդերձ բարոյական եւ մտաւոր կրթութիւն՝ յարակից ունենայ նաեւ արհեստանոց՝ աշակերտաց սորվեցնելու համար այնպիսի արհեստներ՝ որ ամենահարկաւոր են մարդու ապրելու եւ իւր ընտանիքը անուցանելու :

Խնդիրն այն է թէ այդ կարգի վարժարաններ որո՞ց կողմէ պէտք է հաստատուին :

Մեր վանքերն իւրեանց եկամուտներով , հողերով , բարեպաշտական հասոյթներով եւ զանազան միջոցներով շատ յարմար են ընտիր եկեղեցականներ , վարժապետներ ու արհեստագէտներ հասցնելու . բայց այս բան ընելու համար Ազգին կողմէ զօրաւոր կամք , անխնայ ջանք , կորով եւ հաստատամտութիւն կը պակսի դժբաղդաբար , եւ այս բան թէպէտ անկարելի չէ , զի վանքերը ոչ թէ մասնաւոր անհատներու , միաբանութեան եւ կամ ո՞ր եւ է գաւառի սեպհականութիւն են , այլ ազգապատկան հաստատութիւններ են , բայց ձեռնարկութիւնը ժամանակի խնդիր մ'է տակաւին , այսինքն , մինչեւ այն ատեն , յորում զԱզգը ներկայող մարմինք սթափին , ուշադրութիւն դարձնեն իսկապէս հանրօգուտ խնդրոց վրայ եւ ժամանակըն հասած համարին ազգապատկան

հաստատութիւններէ օգուտ քաղել(1) այնպէս՝ ինչպէս կը քաղէին մեր նախնիք և որոնք արդէն այդ նպատակաւ հաստատուած են :

Քանի որ այս մասին գէթ առայժմ ազգային պաշտօնական ջանքեր կը պակսին, անշուշտ նախամեծար է որ անհատներ նոյն իսկ իրենց շահուն համար ձեռնարկեն նմանօրինակ վարժարան-Արհեստանոցներ հիմնելու՝ ընկերութիւն կազմելով իրենց մէջ՝ աշխատութեան բաժանման սկզբունքի հիման վրայ, և աներկբայ թէ մեծապէս կը շահին :

Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ այս տեսակ վարժարաններ շատ կան, որ հաստատուել են անհատից և կամ ընկերութիւններու կողմէ :

Այսպիսի ընկերութիւն կրնան կազմել օրինակի համար երկու երեք կարող վարժապետք, մէկ կամ երկու արհեստագետ. մէկ բժիշկ. մէկ փաստաբան, և մէկ ալ քիչ շատ դրամագլուխ ունեցող :

Դրամագլուխը կրնայ հայթայթուիլ նաեւ տեղական միջոցներով և գործն սկիզբն առնելով, որ յարատեւութեամբ կ'ընդարձակի :

Այսպէս, թէ բաւական անձինք իրենց համար պատուարներ գործ ունեցած կը լինին և թէ՛ կարտադրեն այն մեծ օգուտը, որ օրհնութիւն է :

Այդ կարգի վարժարան-արհեստանոց շատ կարեւոր է նաեւ իգական սեռի համար՝ դարձեալ նոյն միջոցներով :

Եթէ արհեստական ուղղութեան և առեւտուրի վրայ ստեպ կը շեշտենք, պատճառն, ինչպէս որ ընդարձակօրէն բացատրած ենք այս սիւնակաց մէջ, ուրիշ ասպարէզներ դժբաղդաբար շատ կը պակսին, վասն զի ոչ զարգացեալ վաճառականութիւն ունինք և ոչ ճարտարարուեստք քաջալերական վիճակի մէջ են և ոչ ալ ապրելու համար ուրիշ պատուաւոր միջոցներ կան այնքան առատ :

Ուրեմն, միթէ չարժեք խնդիր ընել

(1) Ականջին խօսի մեր կարգ մը Խոսի Կապիտալի երեսփոխանաց՝ որ ստեպ անկարեւոր և երրորդական ու չորրորդական կարգի խնդրոց վրայ կը խօսին, կը վիճաբանին, կ'որոշեն ու կը գրեն, մինչդեռ բուն կենսական խնդրոց վրայ կը լռեն :

թէ ի՞նչ պիտի ընեն մեր զաւակունք, երբ դպրոցէ ելնեն :

Բայց այս արդարեւ կենսական խնդիր աւելի բարձր կարեւորութիւն կ'ստանայ, երբ մանաւանդ ուշադրութիւն դարձնենք ի գաւառս, յորս, որպէս մեր այս յօդուածի սկիզբը դիտել կուտայինք, երկաթուղեաց հաստատումը կրթական և բարոյականին նման նաեւ տնտեսական վիճակը պիտի կերպարանափոխէ :

Արդ, թող այլք ի՞նչ կուզեն ըսեն, և որպէս կամին՝ դատեն զմեզ և որչափ կուզեն ամուլ ունենանք պաշտպան կանգնին, մեզ քնաւ փոյթ չէ, վասն զի իրերը կեղեւէն դատողներէ չենք, մեր կարողութեան չափով ազգային և ժողովուրդի կենսական պէտքերը խորէն կը քննենք և խնամեալ կրթութեան վրայ խօսած ատեն՝ չենք կրնար անտես ընել հացի խընդիրը, որ օրուան մեծ խնդիրն է :

Ի՞նչ մ'ալ խօսինք գաւառացւոյն առեւտրական վիճակին վրայ :

Գաւառացին եթէ չունի այժմ արհեստի մասին այն եռանդն և կորովը, նսեմացած չէ սակայն առեւտուրի մէջ ունեցած ճարտարամտութիւնը :

Ի գաւառս առեւտուրը մեծ մասամբ տակաւին Հայուն ձեռքն է՝ մանաւանդ ի Փոքր-Ասիա, ուր Հայ տարրըն ընդհանրապէս առեւտրով կ'ըբաղի և այս ճիւղի մէջ շատ ճարպիկ ու ճարտար է, բայց այս պարագայի մէջ ալ որպէս ականատես եղանք 1867-71, մեծագոյն շահը օտարք—նոյն ատեն Պօլսոյ հրապարակի վրայ գրտնիւղ Յոյն մեծ վաճառականները—կ'ընէին, վասն զի իւրեանց վաճառականութիւն գլխաւորաբար արտածութեան վրայ էր, իսկ մեր Հայ վաճառականք գրեթէ տակաւին նոր ըսկըսած էին վաճառականութեան, և այն ալ ներածութեան վրայ. բան մը՝ զոր Յոյնք շատոնց լքած էին և վաճառականութեան արտածութեան ճիւղէն ալ սկսած էին հետզհետէ ձեռք քաշել և եւս քան զեւս դրամական հաստատութիւններ հիմնել աստ և թէ եւրոպայ :

Իրողութիւնը յայտնած կը լինինք, և թէ յարենք թէ Յոյն մեծատանց խիստ շատին կազմած հարստութեան աղբիւրը Ասիայէ եւրոպա արտածելի

նիւթոց վաճառականութիւնը եղած է, զորօրինակ Րալի, Զարիֆի, Ստէֆանովիչ, և այլն, և այլն, որ Փոքր-Ասիոյ մի քանի գլխաւոր քաղաքները ունէին իւրեանց ներկայացուցիչները, որ մեծաքանակ գնումներ կ'ընէին արտածելի զանազան նիւթոց վրայ :

Իսկ ի՞նչ կ'ընէին աստ նոյն ատենի մեր կարգ մը դրամատէրները :

Ահա զոր ի՞նչ ըրած են.—իւրեանց արկեղ մէջ ունէին արժեթուղթ, որոյ տոկոսն առնելով կ'ապրէին մեծ մասամբ և այսպէս իւրեանց վիճակն յսպահովի կը կարծէին և շատ ճոխ կեանք կը վարէին.—բան մը՝ որ հոմանիշ է ծուլութեան :

Յայտնի է սակայն թէ ի՞նչ եղաւ ապագայն այն կարգ մը ծանօթ ազգայիններու. որոց ի զուր ուշադրութիւնը կը հրաւիրէինք մեր թղթակցութիւններով նոյն ատեններ արտածելի նիւթոց առեւտուրի շահեկանութեան վրայ :

Բաւական է յիշատակել աստ թէ նոյն ատեններ թիֆթիկի գինը կ'արժէր իր տեղը 40-45 և ամփօնի օխան 250-300 դրուշ և աւելի, վասն զի եւրոպա՝ մանաւանդ Անգղիա խիստ մեծաքանակ գնումներ կ'ընէր :

Հայոց մէջ վաճառականութեան այս ճիւղի վրայ եւրոպայի հետ գործընող միակ Հայ տունը գրեթէ Կիւլպէնկեան վաճառատունն էր :

Արտածելի նիւթերը միայն յիշեալ երկու տեսակ ապրանքները չէին. կային և կան տակաւին ուրիշ ապրանքներ ալ, որպէս են բուրդ, կաշի, ճէհրի, ևն. որոց վրայ նաեւ մեծաքանակ դործեր կ'ըլլային նոյն ատեններ և տեղացի ժողովուրդը մեծապէս կ'օգտուէր :

Երկաթուղեաց հաստատումը՝ որում սկսած է ձեռնարկուիլ, քաջայայտ է թէ իր հետ պիտի բերէ զանազան փոփոխութիւններ, որոցմէ անշուշտ պիտի օգտուին սակայն անոնք, որ պատրաստուած են :

Եթէ մեր գաւառաբնակ ազգայինք ունին այդ պատրաստութիւնը, և եթէ չունին—տխուր ճշմարտութիւն—գէթ պատրաստուելու վիճակի մէջ են :

Ահա այս հարցն է որ թելադրեց զմեզ գրելու զայս յօդուած, որ վրայ կը հրաւիրենք մեր գաւառացի ազգայնոց խորին ուշադրութիւնը :

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԻՆՏԻԻԲ

Այս խնդրոյ նկատմամբ Պատրիարքական ծանօթ Շրջաբերականին առթիւ դիտողութիւնք տակաւին կը շարունակեն յԱզգային լրագիրս :

Տեղական ազգային լրագիր մը իւր վերջընթերթի թուով, երկուշաբթի, կը հրատարակէ խիստ երկար յօդուած մը, յորում պաշտպանելէ յետոյ դրամոթիտի սկզբունքը իւր եղբակացու թեան մէջ կ'առաջարկէ ամուսնական օրէնք մը, կը պահանջէ կցել նաեւ դրամոթիտի վերաբերեալ կանոնադրութիւն մը :

Նկատելով զայդ յօդուած իբր արդիւնք կարծեաց ազատութեան՝ ոչ ոք իրաւունք ունի մեղադրելու, մանաւանդ լրագիրք պարտին ամեն ազգային—եկեղեցական խնդրոց նկատմամբ կարծիք յայտնելու, պատշաճ ձեւով քննադատելու և իւրեանց տեսութիւններ պարզելու : որպէս զի խնդիրը լուսաբանուին և ձեռնհաս իշխանութիւնք—ազգային և եկեղեցական—օգուտ քաղելն ըստ այնմ օրինադրելու կամ բարեփոխելու :

Այս բան ամենակարեւոր է մանաւանդ անոր համար, զի օրէնք ժողովուրդին համար են :

Այն ազգային իշխանութիւն, որ իւր իշխանութեան սկզբունքը ուղղակի ժողովրդային ընտրութենէ առած է, պարտի յարգել Հասարակաց Կարծիքը, լսել անոր ձայնը և հետեւիլ սակայն բանաւորութեան :

Մեր նախորդ Ազգային Վարչութիւնը հաշտ չէր քննադատութեան, զոր գուցէ իբր արգելք կը նկատէր իւր գործելու ազատութեան, բայց թէ ինք ինչ գործեց, շատ գործեց : քիչ գործեց և կամ աղէկ թէ գեշ գործեց, այդ պիտի յայտնուի : Եթէ իւր գործոց բարոյական Համարադրութիւնն ընէ :

Ճշմարիտ սկզբունքն այն է թէ պէտք չէ երկնչիլ քննադատութենէ և արգելք դնել, զի մամուլը մեր ազգային իշխանութեան—որ բարոյական է—գլխաւոր նեցուկն է :

Եթէ մեր արդի Ազգային Վարչութիւնը ուզէ այս մասին թողտու ընթացք ունենալ, անշուշտ լուսագոյն բանը կ'ընէ :

Բայց այն խնդիրը որոց հրատարակութիւնը պատշաճ չէ. Խմբագիրք արդէն նկատողութեան կ'առնուն, երբ մանաւանդ իրենց զեկուցուին :

Ահա այս է հրատարակութեան և քննադատութեան մասին մեր կարծիքը : որ անշուշտ բանաւոր է :

Անցնինք այժմ նոյն լրագրի այն յօդուածի ինչ ինչ կէտերուն, որ քննադատիլի են :

Բայց նախապէս բսինք թէ քանի որ դրամոթիտի խնդիրը իր մէջ կը պարունակէ սկզբունք մը, մեր Պատրիարքարանք պարտի Ազգային Ժողովոյ հաւանութեանը ներկայել զայն՝ սկզբամբ ընդունուելու կամ մերժուելու համար, վասն զի սկզբունքի վերաբերեալ խնդրոց որոշումն յիրաւանց Ազգային Ժողովոյ կը վերաբերի :

Յիշեալ յօդուածի ուշիմ հեղինակը դրամոթիտի ըմբռնումը տարբեր բան կը նկատէ Պաշտօնի սովորութենէ : զայդ վերջինը դատապարտելէ յետոյ կ'անցնի դրամոթիտի և կ'ըսէ՝ «Առաջին տեսութեամբ կ'երեւի թէ դրամը բնաւ դեր կատարելու չէ ամուսնութեան մէջ» որով դրամոթիտի սկզբունքը կը գնէ իբր հիմ իր յօդուածի և մի քանի տող վերջը իւր միտքը կը բացատրէ սապէս թէ՝ «Ամուսնացեալ մարդը կնոջ մը և ծնանելիք զաւակաց նիւթական ու ֆիզիկական բարեկեցութիւնն և դաստիարակութեան միջոցաւ ալ իմացական և բարոյական բարեկեցութիւնն հոգալու պարտաւորութիւնները կը ստանձնէ» և իւր այս վարդապետութեան իբր փաստ մէջ կը բերէ հետեւեալն թէ՝ «Այս պարտաւորութեանց կատարման մէջ դրամական միջոցք մեծ տեղ կը բռնեն» :

Մենք ալ կը հարցնենք՝ այդ պարտաւորութիւնք նոր երեւան եկած են արդեօք, որպէս դրամական միջոցաց հայթայթման խնդիր ծագի, թէ միշտ կային :

(Գաւ աւելում)

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր ցաւակցութիւնը կը յայտնենք Արեւելքի Խմբագիրներէ առ Լեւոն Էֆէնտի Բաշալեան վասն այն կորստեան, զոր ըբաւ իւր եղբոր՝ Տիրան Էֆէնտի Բաշալեանի մահուամբ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Որպէս ծանուցած էինք, անցեալ կիւրակէ ցերեկ տեղի ունեցաւ Վսեմ Ունճեան Արիկ Էֆէնտիի պաշտպանութեամբ ի նպաստ Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանի թատերական ներկայացումը Բերայի Նոր-Պատրոնը :

Օթեակները լի էին պերճ դասուն պատկանող ընտանիքներով : ինչպէս և թատերասրահը կրթասէր ազգայնոց հոծ բազմութեամբ :

Ներկայացումը խիստ փայլուն եղած է, նոյնպէս եղած է՝ յաջողութիւնը, որով պսակուած են Վսեմ Ունճեան Էֆէնտիի և Պատ. Կարգադիր Յանձնախմբի անդամոց ջանքերն և աշխատութիւնները որ գոհունակութեան արժանի են :

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք թէ սոյն ձեռնարկութենէ յիշեալ վարժարանին կարեւոր գումար մը շահ ինկած է :

ԱՌՏՆԻՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

(Դրամոթիտի հետեւանքները)

Ամբակում աղան շունչը չիտակ կամուրջ առաւ և ձեռքը գրպանը տալու անցագիրը վճարելու, բայց նոյն վից արմատ գրպանը բոլորովին ապստամբած էր իրմէ : Խեղճ մարդը մէկ գրպանէն միւսը կը տանի ձեռքը, սր միշտ դատարկ դուրս կ'ելնէ, կը մտածէ, կը խորհի, վերստին կը պըրպտէ իւր անգութ գրպանները, սակայն ի զո՛ւր :

Ինչ ընէ, ճամբուն վրայ կենալու կ'ամչնայ անցնող պարձողէն, որ իր երեսը կը նային : Կուզէ ետ դառնալ, բայց ոտքը առաջ չերթար վասն զի իւր ազնուափայլ տիկնոջ ազնուաշուք ֆիստանցուն իր միտքը բոլորովին պաշարած է, և առանց անոր պիտի չհամարձակի իրիկունը տուն դառնալ և տիկնոջը ներկայանալ :

Ահաւասիկ կացութիւն մը, զոր կ'զգան անոնք միայն, որ դժբաղդ պատիւը ունին խօսք չհասկցող կնոջ այրը ըլլալու, կնոջ, որ դրախօսաւ տուած է, այսինքն, էրկանը ազատութիւնը գնած է : և կնոջ, որ չփացած մեծցած է—անգին կ'ընէ—:

Այսպիսի պարագայի մէջ մարդ ա-
մուսնացած է իւր առած դրամօխայի
հետ, որուն վրայ կը խնդայ մարդ մի-
այն կուտերը գրպանած օրը, բայց
անկէ ետքը ամուսին չէ, այլ կնոջ
ստրուկը, որուն հնազանդիլ պարտի,
զի այլ եւս անոր հլու կամակատարն
է. ինչպէս որ եղած է մեր Ամբակում
աղան, և այս դէպքը, զոր կը նկա-
րագրենք, իրականութիւնն է, որուն
նման օրինակներ դժբաղդաբար բա-
ցառութիւն չեն:

Խեղճ Ամբակում աղան գլխիկոր և
յուսահատ կը սլքտկար առանց գիտ-
նալու թէ ո՞ր երթայ ու ի՞նչ ընէ:

Այս միջոցին մէյ մ'ալ մեծապատիւ
կնքահայր մը պատահեցաւ, և բարե-
ւելէ յետոյ ըսաւ.

Պիռ չէյ քի, Ամբակուն աղա Ոյ-
լահ ըրաստ կէթիւրմիս, նասըլ քի ոօղ-
լէրլէր, կէօքոտէ արատիղիմիզտէ պէն
սիզի եէրտէ պուլմիս եաբտի, ըիծա
էտէյօրում քի սու պիզիմ հիսապի պի-
թիրէսին, ձունքի պէն չօգ տառլիք
վար:

— Պաշ իւստիւնէ չէլէպի Թոտօրա-
քի, իքի իւշ կիւնտէն մաղազայա կէ-
լիրիմ:

— Ամա եօք պէօյլէ, պէն իստէյօ-
րում քի սինտի պիթիրէծէքսին:

— (Ամբակում աղան բոլորովին շը-
ուարեալ և կարմրած) Էսէֆ Էտէրիմ
քի շինտի հազըրլըղմ եօգ, աֆէտէր-
սինն:

— Պէն էօյլէ սէյ պիլմէզ. սէն էվ-
լէնտի, պիղիմ մալ ալտի, սիւս եաբ-
տի, պէն իսիտմիս քի սէն գարիտան
ալմիս ձօգ դրախօմա, պէն իստէյօ-
րում պիզիմ բարալարի:

— Բիճա Էտէրիմ, չէլէպի Թոտօ-
րաքի, շինտի իւստիւմտէ եօգ, ինանքի
իքի իւշ կիւնտէ գատար կէթիրիւրիմ,
պէնի սըգմա. չօգ ութանըրմ:

— Պէն պօս սօզլէր իստէմզզ, պէն
բարա իստէրիմու, պէն կիտէծէք պէ-
նիմ մէմլէքէթտէ. աղնատի՞ն:

— Աղնատըմ, չէլէպի Թոտօրաքի,
աղնատըմ, մէրագ էթմէ, պէն սէնին
բարանը իքի իւշ կիւնտէն վէրիւրիմ,
այաղընըզա կէթիրիւրիմ, քիմսէնին պէշ
բարաօընը եէմէմ. Ալլահ էթմէսին:

— Պէն եէտիրմէզ քի սէն եէէծէք.
իստէ սանա իւձ կիւն մօհլէթ, նէզա-
ման սէն կէլմէզ, պէն սօղրա էվտէ

կէլիր ձօգ ըէզիլլիք եաբար, աղնատի-
նիմու, իստէ պու գանտար. պէն պաս-
գա սօզ պիլմէզ:

Բէք էյի ըսելով Ամբակում աղան
բաժնուեցաւ, բայց շատ գէշ եղաւ
չէլէպի Թոտօրաքիի այն խօսքին վրայ
թէ՝ «նէ գաման կէլմէզ, պէն սօղրա
էվտէ կէլիր ձօգ ըէզիլլիք եաբար»:

Այս խօսքը կայծակի նման սրտին
ղարկաւ, ամեն բան մոռցաւ. վասն
զի մինչեւ երեք օր 1250 շրուշ պիտի
վճարէր յիշեալ չէլէպի Թոտօրաքիին,
որուն սպառնալիքը զինքն ահաբեկած
էր. կ'զգար թէ հետեւանքը շատ գէշ
պիտի ըլլայ և խայտառակութիւնը կա-
տարեալ:

Խորին մտահոգութեան մէջ ընկը-
մած էր. հնար մը կը մտածէր այս
անել ճանքէն ելնելու և պատիւը փըր-
կելու. հազար անէծք կը տեղար պատ-
ճառ եղողին, որ իրեն բարեկամ ճանչ-
ցուած էր, և որ սակայն հրապուրեց
զինքը 200 ոսկիի սիրուն համար ա-
մուսնանալու բնաւ խօսք չհասկցող
աղջկան մը հետ, որ իրեն մեծ դըժ-
բաղդութիւն բերաւ, վասն զի երկու
ամուսան մէջ դրախօմա առած 200
ոսկին երթալէ գատ' իր համեստ դը-
րամագլուխն ալ սպառելու շատ բան
չէր մնացեր, այն ինչ ինք կը կարծէր
թէ առնելիք դրախօմային 50-60 ոս-
կին հարսանեաց համար ծախք ընելէ
յետոյ՝ մնացածն ալ պիտի կրնար իր
դրամագլխին վրայ բարդել, և այս-
պէս երջանիկ պիտի ըլլար. բայց իր
տեսած երազը իրականութիւն չգտաւ,
ինչպէս որ ընդհանրապէս գտած չէ
ամեն անոնցը՝ որ դրախօմայով ամուս-
նացած են:

Այս միջոցին մէյ մ'ալ հրեայ մը
բարձր ձայնով պուռաց՝ «Ֆիստանլըզ-
լար, տօշէմէլիքլէր»:

Ամբակում աղան յանկարծ ցնցուե-
ցաւ, մոռցաւ չէլէպի Թոտօրաքին, տա-
կաւին երեք օր կայ ըսաւ ինքնիրեն.
տէրն ողորմած է, օրն իրիկուն ըլլալու
համար հաղիւ երեք ժամ կայ. հիմա
բուն խնդիրը ֆիստանցուին վրայ է,
անոր նայինք, արդեօք կրնա՞նք բան
մը ընել. այո՛, աշխատիմ ձեռքէս ե-
կածին չափ, բայց ա՛լ դիմանալու կա-
րողութիւն չմնաց. առ էլլալու ճանքայ
չէ, կամ մեր հանրմը ինքզինքը վար
պէտք է դնէ և կամ. . . այո՛, այո՛,

պէտք է որ վար դնէ. ես Ալեօն սա-
րաֆին չեմ. և (քիչ մը ինքիւրմէ գուրս
եղած) կաղաչեմ, չիտակ ըսէ. միթէ ի-
րաւունք չունիմ:

— Ներեցէք, խնդիրը չեմ գիտեր,
պատասխանեց երիտասարդ մը, որ կը
կարծէր թէ Ամբակում աղան խօսքը
իրեն ուղղեր էր, բայց յարեց, շատ
գոհ եմ, էֆէնտի, զձեզ տեսնելուս հա-
մար. և խիստ շնորհակալ կ'ըլլամ, եթէ
բարեհաճիք պատիւ ընել սուրճ մը
առնելու: վասն զի ձեր մեծութեան
կարեւոր առաջարկութիւն մը ունիմ:

— Ամենայն սիրով, կը յուսամ թէ
իմ «ղած տեսակիս պիտի յարմարի:

— Ընտրութիւնը ձեր մեծութեանը
կը թողու՞մ, եթէ պատշաճ դատէք,
երախտապարտ պիտի մնամ ձեզ. ու-
րեմն, կ'աղաչեմ, հրամայեցէք սա սըր-
ճարանք:

— Հո՞ն է, հո՞ս պահած ես,

— Հրամայեցէք, կը խօսինք:

— Լա՛ւ. բայց ո՞րչափ կարելի է,
քիչ մը շուտ, վասն զի ժամանակը
կ'անցնի:

— Ներեցէք, էֆէնտիս, տակաւին
ժամը ինը չկայ:

— Շատ աղէկ, շատ աղէկ, բերէք
տեսնենք:

— Սակայն, էֆէնտիս. բոլոր տես-
նողները մատ խածին, շատ սքանչելի
է ըսին. միտքս դրի որ զայն ձեր ան-
ուանը նուիրեմ ի պատիւ և ի յիշա-
տակ ձեր երջանիկ ամուսնութեանը:

— Շատ շնորհակալ եմ. նուէր չեմ
ընդունիր. ստակը մաս առ մաս ձեզի
կը վճարեմ:

— Ինծի վճարելու հարկ չկայ.
Փօրմա առ ֆօրմա տպագրիչին կը վը-
ճարէք:

— Կանգունը քանի՞ է:

— Կանգունով չէ, ֆօրմայի վրայ
է, մէկտեղ կ'երթանք կը սակարկենք.
դուք հոգ մ'ընէք, էֆէնտիս, աւելի
գին չէք վճարեր:

— Շատ շնորհակալ եմ ձեռնէ, բնաւ
չպիտի մոռնամ ձեր այդ բարեկամու-
թիւնը:

— Օ՛, ներեցէք, շնորհակալութեան
պարտքը իմ է որ ձեր մեծութիւնը
տակաւին գործը չտեսած՝ ընդունիլ
բարեհաճեցաւ:

— Ինչո՞ւ չէ, քանի որ դուք ինծի
յարմար կը տեսնէք, և ինչպէս որ կը

վստահացնէք, անշուշտ ընտիր բան ըլլալու է :

— Ընտիրն ալ խօսք է, էֆէնտիս, բոլոր տեսնողները—ներեցէք որ համարձակիմ ըսել—հիացան և զիս շընորհաւորեցին, և երբ յայտնեցի թէ ալս գործս աղնուաշուք Ամբակում էֆէնտիսի պիտի նուիրեմ, ամենքն ալ գովեցին իմ այս ընտրութիւնը և ուսմանք մինչեւ խակ նախանձեցան :

— Շատ աղէկ, բայց ուր է, տեսնեմ մէյ մը, տեսնենք թէ տիկինս ալ պիտի հանի՝ արգեօք :

— Ձեր աղնուափայլ տիկինը, որուն համար կը վկայեն թէ շատ կիրթ ճաշակի տէր է, մեծ յոյս ունիմ թէ նայնպէս պիտի գովէ իմ բանաստեղծական հանճարս :

— Անունը բանաստեղծական հանճար է :

— Ո՛հ, գործը բանաստեղծութիւն է, զոր եթէ ներէք, պատիւ պիտի ունենամ վաղն առաւօտ ձեր մեծութեան բնակարանը բերելու, որպէս զի ձեր աղնուափայլ տիկինն ալ անգամ մը տեսնէ :

— Շատ աղէկ, բայց կաղաչեմ, ձեր զի որչափ ձանձրութիւն է, վաղն առաւօտ բարեհաճեցէք խիստ կանուխ մեր տունն հրամայել :

— Տէր իմ, մ'աղաչէք, ձեր մէկ հրամանը բաւական է :

Երկուքն ալ այս բանի վրայ խիստ գոհ և ուրախ մեկնեցան, և Ամբակում աղան շունչը շիտակ իւր տունն առաւ աւատելու համար իր տիկինը թէ իւր ֆիստանցուն առած է, զոր վաղն առաւօտ կանուխ հոս պիտի բերէ զալն վաճառողը :

Մենք ալ մեկնինք առ այժմ, չաբաթ օր կրկին տեսնուելու պայմանաւ :

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

—

— Բա աղջիկներ, տուներնիդ պաց ֆնացեր է, ըսաւ Թէպէր ներս մտնելով, — քա Արուսեակ, ո՛ւր ես . . . մուծվախք՝ օրթան կերակուր մը տըրած էիր : շուն մը տուր՝ էլան հոնկէ ամա, հէ՛ :

— Ճանրմ Թէպէր տուտու, աճապա ո՛ր հովը քեզի հոս քչեց, սա նայէ մէյմը եղածը, պախալին լակոտը տուռը պաց ձգեր կացեր է, հելէ քի՛ պուլաշըն ամաններէն պաշխա պան չիկար սէթին վրայ, էյ բարով էկար, ի՞նչ խապար նայինք :

— Խապարը քու քովտ է, ըսաւ Թէպէր աշուրները բանալով :

— Հա շիտակ է, խապարը իմ քովտ է ամա, ինչ խրտար ըլլայ նէ՛ տուն տուրսէն կուգաս կոր :

— Հախ ունիս ամա, ան օրուրնէ պէրի սիրտս պուլղուրի պէս կեփի՛ կոր : շիտակը կուգե՛ս : հիշ պանի մը վուխուֆ էղած չեմ անանկ օր մեր տունին քովի կէնճը կիրայնօրը կնքամօրը տունը ծառք պաքի կացեր է, էս՝ ասագին խապար պիլէ չէմ ունեցեր, ինտո՛ր աս . . . :

— Ա՛տ խրտարի, Թէպէր, ինչո՛ւ ես . . . :

— Էյ քուրուկ, անոր ան տեղուկը էս գիտեմ, ֆիտանի պէս զաւակդ աշքիդ դիմացը թէ՛ք պըտըտի՛, տուն աշխըրքին վրայ նայելու սիրտ ունեցիր նայի՛մ . . . խօսքը մէջերնիս,՝ եաշ քէմալինի պուլույօր եաւաշ եաւաշ : ճէհէզը, ամենական պանը ինչուկ փեսացուիս կէճէլիկին պասման վարընատիս հափ հալըր, օրթան մարդ չիլայ, տունար պէրնիս պալ մը շալմիշ ըրիր ամա, նայինք անոր ալ ասլը աստառը կայ :

— Նա՛սըլ չիկայ, նստէ օր ըսեմ, շալդ հանէ՛ վրայեդ :

— Նստիմ, եավրում, նստիմ, կեցիր . . . առաջ ինծի խախվէ մը էփէ : (Խահուէն կեփուի :

— Անցածներս օր մը առայ կըտայ, էլայ շիտակ մանչուն քրոջը տունը կացի : չար սատանայ ան ալ ան օրը եէտի կացեր է տունը չէ :

— Կրողին եէտիին կայ հէմէն, սօղրա՛մ :

— Էրթեսիօրը նորէն էլայ կացի : աչկը քեօրնայ սատանային, խաքրոջը աղջկանը հետ փեսատես կացեր է ան օրը, տունը չէր :

— Քէսիկին փեսատեսին էրթայ հէմէն, ետքը :

— Ետքը . . . նորէն անոր էրթեսիօրը մուծուն էլայ կացի, նանլէ՛թ սատանային, կնքահօրը փեսին աղբօրը կըն :

կանը ներոջը հետ հարսնիք կացեր է, տունը չէ : էյ ըսի՛ ես . . . :

— Հարսանիթնե՛ր հանէ հէմէն : ետքը . . . :

— Ետկը, ճանրմ Թէպէր տուտու, օր մը առա տուր, էրթեսի նօրը կացի տուռը ափ առի : չա՛թ . . . չի պացուեցաւ, մէյ մալ չաթ, քովի տունին կէնճը բէնճիրէէն՝ տունը չեն, հարսին շաքխա առնել կացին ըսաւ :

— Էյ հիմա կը ճաթիմ . . . :

— Կեցիր մտիկ ըրէ, ճաթիլը կուտ չընեք : անոր վրայ օր մըն ալ առա տուր՝ նորէն էլայ կացի, չա՛թ, չա՛թ . . . զա՛րկ պան չունիս նէ : քովի կէնճը անկաճը խօսի՛ բէնճիրէն պացաւ : քուրուկս, ըսաւ խնտալով, զաննըս հարսին վիզիթ առնել կացին ասօր :

— Վույ մարեղիք կուգայ կոր վըրաս, ստ սըկէ կտորճիկ մը ճուր տուր, ճանրմ Արուր :

— Ս՛ա քեզի ճուր, խմէ տէ մտիկ ըրէ՛ :

— Անցաւ առան քանի մը օր տա : հա, իրիկուն մը պղտիկս հետ առի էլայ շիտակ Թէֆարիկ հանըմին տունը կացի :

— Թէֆարիկ համըմը վո՛վ է :

— Իշտէ չիտես, մանչուն քուրնէ :

— Էյ սօղրամ . . . :

— Սօղրասը, խըշմով մը տուռը զարկի, որի՛ կը զարնես օր, պատեւուն . . . քովի կէնճը տուռը էկաւ, քուրուկս ասօր ալ հարսին կեսուրոջ շաքխա առնել կացին ըսաւ, կեսուրը հարսին շաքխան տեսեր է նէ փորը ցաւ մտեր է : իլլէ վէլաքիմ եասան տնկեր է տղուն քի էսալ շաքխա կուգեմ տէյի, տղան ալ թէք տունին մէջը լախըրտը բէյտահ չըլլայ տէյի բէք աղէկ ըսեր է :

(Գալ անգամ)

Դ. Փ.

ԱՆՅԱՐՄԱՐ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՅԱՏԱԲԱԶԱՐ

(Նախօրէ Խաւէն)

Չա՛դ, չա՛դ, չա՛դ :

— Էյ, կամաց զարկ, մարդ Աստուծոյ, չէնկէլը տի կոտորես :

— Աֆ կընես աղա, խուլ մարդ կայ

ըսին տէ անոր համար տիրի տիրի զարկի,

— Եւ մէկիդ հանէ տէ աննանկ վէր էլիր. աստեղ հօրդ թամը չը գիտնաս:

— Հա՛, աղէկ ըսիր. հանեմ օր վերցնէք (գողնաք) հա՛: Ատիկա ինծի չէք կրնար ընել:

Յակօք աղան եւ մերին ոտքէն հանելով ծոցը կը խօթէ: Եւ ապա վեր կենէ և տեսնելով որ հարսնեւորը ճաշինըստեր են, անոնց կը մօտենայ:

— Օ՛, պուլուրուն Ակոյ . . . հրամեցէ՛ք . . . ծօ տղաք, տեղ ըրէ՛ք . . .

— Ձէ, չէ իրար մի անցնիք, կըսէ Յակօք աղան, որ անհամբերութեամբ կսպասէր այս հրաւերին և կը նստի:

— Ծօ ըսէ՛րիդ, ըսէ՛րիդ, դգաւ մը բեր Ակոյ աղային:

— Կաղաչեմ ինծի համար զահմէթներու մէջ մը մօնաք, ես դգալս հետ բերած եմ:

Եւ ահագին շէրէփ (քէփճէ) մը հանելով ծոցէն, կը խօթէ զալն պնակին մէջ և քէշկէկը իւր որովայնը կը փոխադրէ:

Միւս կերակուրներն ալ ի զարմացումն սեղանակից հարսնեւորաց՝ նոյն բաղդին կարծանանան:

Կարգը կուգայ գինիներուն և Յակօք աղան կը յարէ.

— Աղբա՛ր, ալ մարդ չի կա՛յ որ այս տէտէ պապուկը կը հօգնեցնէք. հէմ ձեզի բան մը ըսե՛մ, գինին տալը փեսային կը վայելէ ո՛ւր է փեսան:

— Ծօ, սուս էղիր, գինով, իշտէ անիկա է փեսան:

— Ի՞նչ անիկայ է փեսան:

— Հա ծօ, սուս եղիր:

— Ինծի հետ էլլէնմի՞ կըլլաք կօր, ծօ հիմա չախմայի կուգամ, իմ հարս ասկէ կէնէ պէ՛:

— Ծօ, սուս էղիր, հիմա կը լսէ:

— Ինտո՛ր սուս ըլլամ ճանրմ, հիմա խնտալէս կողերս պիտի կոտորին:

— Սո՛ւս . . . առ գինին թողա ընենք:

— Թողա՛, ով կուգայ թող գայ:

— Օ՛խ, տեսար ինչ աղւոր գինի է Ակոյ:

— Ատամ սիզտէ, աս ալ գինի՛ հ. սա խաշած միսիքը ինծի տուէք, հէփ չէ՛օ . . .

— Կամա՛ց, պէ հերիֆ, ալ չափը անցուցիր աս ի՞նչ թէրպիյէսիզութիւն է, կերած զըխըմդ պիւթիւն էրէսնիս ցատկեց:

— Էյ ի՞նչ ընեմ, սա օգկապազ փեսան աշկիս առճէվէն անդին տարէք որ չը խնտամ: Ատ հագածը ի՞նչ է, ճանրմ:

— Սէկլէփանթօլ է. ի՛շ կայ:

— Աստուած պէլան տայ ատ տէլի ֆէթրոյին:

Այս միջոցին փեսան՝ որ անցած դարձածէն բնաւ տեղեկութիւն չունէր, կը մօտենայ Յակօք աղային:

— Օ՛, բարի էս եկեր Ակոյ աղա:

— Բարի տեսանք: Աստուած շնորհաւոր ընէ Ուլվանէս աղբար:

— Շնորհակալ եմ, ճանրմ, բերանդ ի՞նչ կայ որ չես կրնար խօսիր:

— Մէզէ տէյի տոնած կովու լեզուդ է. կը ծամեմ կը ծամեմ, չեմ կրնար կօր կլլեր. պարէ հանիմ ծոցըս դնեմ տէ ժամ երթալու ատեննիս ճամբան կուտիմ:

Այս միջոցին կնքահայրը երեւցաւ:

— Հայտեցէք տղաք, հարսին տունը պիտի երթանք:

Սրինքները, տաւուրը, զիլլի մաշան, տիկը իրենց քաղցր ձայներով հարսնեւորները դէպի հարսին տունը առաջնորդեցին:

— Ակոյ աղա, առաջ անցիր տէ սա դուռը բանալ տուր. գոչեց կնքահայրը:

— Ձա՛թ, չ.՛թ, չա՛թ, բացէք:

— Գեղմդէկը(1) չը տրուած դուռը չը բացուիր. պոռաց ձայն մը ներսէն:

— Խօ իրաւ, ո՛ւր է գեղմդէկը:

Տղայ մը. — Հոս է, իմ քովս է, վառտար տէստուր . . . առէք:

Հաւը փեսային ոտքին վրայ կը մորթուի և հարսին տան դուռը բացուելով, ամեն ոք վեր կենէ:

Յանկարծ քահ քահ մըն է կը փրթի ոչ ոք գիտէ պատճառը. բայց ամենքն ալ ասէսէ կիտէլիմ ըսելով կը խնդան:

— Ծօ, Սամիկ, ի՞նչ կայ ինչու կը խնդաք:

— Ատ փեսային լաթերը ո՛վ հագցուց, Ակոյ:

— Ձան մի հաներ. ես ալ ատոր վըրայ կը խնդայի ես՝, փալթօն փան:

(1) Գեղմդէկը հաւ մըն է որ փեսային կողմանէ հարսին նուէր տրուելով, դուռը բանալ կը տրուի:

Թօլին տեղ բանթօյն ալ փալթօյին տեղ հագցուցեր ելէկն ալ ճիտը կախեր էն:

— Ակոյ, ամօթ է, պարէ օտայ մը տանինք լաթերը շտկենք տէ, անանկ ժամ էրթանք:

Ի՛նչ մը ետքը ամեն բան կը ըմնայ, հարսնեւորը կիջնան եկեղեցի ուր քահանայն դեռ նոր աւարտեր էր երեք պսակադրութիւններ:

Երբ կարգը Յովհաննէսի եկաւ, քահանայն կոչեց:

— Օրհնածք, ո՛ւր է հարսը:

— Ծօ, տղաք տէր հայրը հարսը կուգէ կօր:

— Կնքահայր, հարսը բերել տուր:

— Հարսին հայրը ո՛ւր է:

— Հոս էմ:

— Ո՛ւր է աղջիկդ:

— Ձեմ գիտեր. հիմակ հոս էր. ինչ եղաւ:

Փեսան աղջկան հօր օձիքէն քաշելով կը գոչէ:

— Ծօ, մարդ. աս ի՞նչ քէբազէութիւն է. աղջիկդ ո՛ւր է . . . չի փրնտուես . . . չը գտնես:

— Ուր փնտրուեմ ճանրմ. ճէպս չէքի հանեմ տամ:

— Տի գտնես կըսեմ կօր. չէնք . . .

— Ուր գտնամ, Ուլվանէս աղբար:

— Թող չէիր փախցըներ:

— Է՛ս . . . է՛ս . . . փախցընեմ. հիշատ նամքէօռութիւնը կընեմ . . .

Հարսը ամեն կողմ կը փնտրուի. ալ ի զո՛ւր. զի խօրոտիկ աղջիկը չուղելով ցնդած մարդու մը կողակիցն ըլլալ. կանխաւ իւր յատակագիծը պատրաստեր և պսակի ժամուն իսկ իւր սիրած էակին հետ կծիկը դրեր էր ի մեծ ցաւ և ի խայտառակութիւն իւր ծնողաց և 69 ամեայ Յովհաննէս աղայի:

ԳՐԾԱԵՅԼԵՆՃԵԼԵՐԻ

(268 հօմէրօտան պագըլէ)

— Քարուտու պաղաւալըմ քի էօյրէնէսին:

— Քիմէ:

— Գօմանտան միւսիւ Պաթիսթէ,

— Խայրը էֆէնտիմ սէպէպի Մարի

տիր օնա պաղլայրն:

—Խայր, սանա պաղլաեաճաղըզ քի պիր տահա չօգ պիլիրիմ տէյու պէօ. յիւք սէօյլէմէեէսին:

—Օլմազ ամուռ բռօրըմա տօքա. նըքօրսունըզ, մուգավէլէմիզտէ էօյլէ շէյ եսգ:

—Մանուկ ախպար. Մանուկ ախպար:

—Հրամմէ տուտու:

—Մօ չարուք պիր բէշկիր կէթիր շունուն քօյունա պաղլաեալըմ քի էօյ. բէնսին:

Մանուկ ախպար բէք էյի տէյիպ աշաղտան մութպալս բրօսթէլասընը ալըպ սալօնա կէթիրտի:

—Մօ պու նէ տիր Մանուկ, հիշ սէն լագըրտը աղնամասըն, բէշկիրի իս. տէյօրըզ աղնատըն մը:

—Ճանըմ եաղնիշ օլմիշ շիմտի կի. տէր կէթիրիրիմ:

—Կէնէ եաղնըշ պիր շէյ էթմէյէ. սին. իշէրտէքի քարեօլա օտասընտա տըր. աղնատըն մը Մանուկ:

—Ճանըմ էնկանտար հայվան տէ. կիւլիւզ:

Վեշհասըլ կիւճ հալ իլէ Մանուկ աղպար բէշկիրի կէթիրիպ թագտիմ իթտի. պունըն իւզէրինէ հազըրուն. պաղլարըզ պաղլամաեըզ տէյու ու. փագ եօլու պիր խըռ չըգարտըզ. լարընտան վալիտէլէրի քեաղըտը գալ. տըրըպ պիր աղ վագըթտա սէօհպէթ իլէ էյլէնմէքիլի էմր իթտի:

—Կէօրտին մի Մարի, իշթէ շիմ. տի րահաթ գօնուչապիլէնէքսին:

—Մէրսիլէրիմ գըզ. գարտաշ, քեա. ղըտ օյնամագտան նէ տուեար ինսան, օյունպա՛մ մը օլաճաղըմ. փագաթ պիր իքի չիֆթ լագըրտը էտիպ օլմուչարը վէ օլաճագլարը իշիտիպ, հէմ էյլէնի. ըրիզ հէմ պէլքիտէ պիր մէնփաթընը կէօրիւրիւզ:

—Պաւօ՛ մատմազէլ Մարի, շու պիլիրսին քի երիւրէյիմտէն սէօյլէտին:

—Էօյլէ տէյիլ մի հա էֆէնտիմ, ֆիքրիմտէն կէշիրտիլիմ պիր շէյի սան. փասօն սէօյլէմէլիլիմ քի, րահաթ օ. լալըմ:

—Մէլսիւ ճիւզէ, աճապա Օննիկ պու ագչամ նէրէյէ կիթտի խըքանէթ էվլատ պուրաեա կէլմէտի. քիմ պիլիր հանկը սուարէտ էյլէնիքօր:

—Պրագ Ալլահընը սէվէրսէն էօ. ժէն, նէ աղնամըշսընըզ շու Օննիկտէն

պիլմէմ. հէր նէրէյէ կիտէր իսէք, Օն. նիկի արաեօրսընըզ, պարէ պիր կիւ. ղէլ օլսա:

—Եօգ օ գատար կիւզէլ տէյիլ ամ. մա, տանս իշիւն կուող պիր թանէճիք. տիր:

—Է տօղրուսո՛ւ:

—Է արթըզ ավֆ էտէրսինիզ ձիւ. ղէ, բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ կուս. տօյու օյնար էօյլէ տէյիլ մի. ֆաթիկ:

—Պէնիմ իշին միւսիւ Վէնսան տահա էյի օյնար:

—Եօգ, պէնտէնիզ միւսիւ Վէնսա. նըն օյնամա՛ընա պէեէնմէմէզիկ իթ. մէքօրըմ, հաշտ, անճագ Օննիկին նա. ոլը օյնամասընը սիւալ իտէքօրըմ:

—Էհ, շէօյլէ պիր, ֆէնա տէյիլ:

—Պանա սօրաճագ օլուրսանըզ, պէնտէնիզ Պաթիսթ գուլունուզ հէք. սինտէն ալա ֆիկուրալար պիլիրիմ:

—Հանկըսը տըր պիլտիղին ֆիկու. րալար:

—Օյնար իսէք կէօրիւրսինիզ:

—Է հայտէյին օյնաեալըմ:

—Անկաթէ, վիզավի, վիզավի, (Տէլմօ)

ՌՈՒԲԷՆ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ո Ս Կ Ե Ր Ի Զ-Ժ Ա Մ Ա Գ Ո Ր Ծ

Բերա հրապարակ թիւնէլէ Թիւ 519

Վաճառուին և նորոգութիւնը ոս. կերչական նիւթօց և ժամացոյցի շըշ. թայի և այլն:

Ռուբէն Մելքոնեան և ընկ. պատիւ ու նին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան, թէ ի Բերա Թիւնէլի հրապարակին վրայ. Ուկերիշ-ժամագործի վաճառատուն մը բո. ցած է ուր ամեն տեսիլ ոսկերչական նիւ. թիւր. ժամացոյցներ շղթայներ և այլն կը վաճառուին և կը նորոգուին ղիւ. ամատչելի պայմաններով և աժան գնով:

Ուստի կը յորդորենք աղնիւ յաճախորդ. ներն որ անգամ մը այցելեն յիշալ վաճա. ռատունն, ապա՛հով ըլլալով որ ամեն տեսակ ղիւրութիւն և խնամք պիտի գտնեն նոյն վաճառատան մէջ:

ԳԱՆՏԻԱՆԸՆ ՀԱԼԻՍ ԳՕԳՈՒԼՈՒ ՍԱՊՈՆԸ

Մին էլ գատիմ Գանտիատա ալէա սա. պօն թապը վէ իմալ օլունտուղու ումու. մուճ մալիմի տիր: Կիրիտին խալիս գէյ. թուճ եաղը վէ նաթրօն վէ չօրագ իլէ եա. բըլան սապօնլարը ճիւմլէ ինտիմտէ մագ. պուլ վէ միւթէպէր իքէն, պուճլար պիր գաշ սէնէտէն պէրու Միտիլի, էտրէմիտ, Ավալըզ վէ սայրիմահէլլէրտէ թագլիտ օլունմագտա վէ ֆիլաթընը էհվէն տիւ. շիւրմէք իշիւն սօտա իլէ պիր նէվ թալագ. թօքրաղի վէ պալ մատէնի կիպի ինսանըն տիշինէ վէ սաշ վէ թէնինէ դարար կէթի. ըրի էճգլար գարըշտըրըմագտա տըր. պիլ ճիւմլէ մէմալիքտէ էլէէվմ օաթըմագ. տա օլան սապօնլար էհալինին սաշլարընը տէօքմէքտէ վէ չամաշըրըտա նիհաեէթ իւշ տէֆա եըյգամագլէ շիւրիւթմէքտէ տիր. պու կիպի թագլիտ ոսպօնլարըն սաշլարը աէօքիւպ սաշլգըրան խաթթէլի. կի կէթիրտիկի տախի պէտիհի տիր:

Մաարիֆաթը աճիլանէմ իլէ իմալ օ. լունան պու « Գօգուլու սապօն » իսէ, վի. ճուտ վէ տիշլէր իշիւն ֆայիտէլի օլտու. ղու կիպի, սաշլարըտա ուզատըր վէ գօ. գուսու օն կիւն գատար չամաշըրտան չըգ. մագ. սապօնլարըն ֆէնալըղնտան շիմտիյէ գատար հանրմլարըն սաշլարը տէօքիւլմէք. տէ իքէն, ումուճա պիր խըտմէթը միւֆ. թէլիլիլէ օլմագ իւզըրէ, կիւզէլ կիւլ եաղը, աթարիեաթ իլէ իմալ օլունմուշ օլան պու սապօնա « Սաշ իլաճը » տէնիլլէն սու տախի գարըշտըրըմը օլտուղունտան, սաշլարը տէօքիւլմէքտէն մուհաֆազա իտէպիլիր:

Գընէյի ճիտիտի սանտըզլա տէօրթ ղուրուչա ֆիրուլսթ օլունուպ. թաշրա. տան տախի բէշինէն սիրարըզ օլունուր իսէ, սէրիան կէօնտէրիլիր: Ումուճի տէրօգիթօ մահալի, իսթանպուլտա Ասմա ալթընտա 7 նօմէրօլու մաղաղամ օլտուղու, վէ ար. ղու իտէնլէրին պիր մըզտար ալուպ թէճ. ըիւպէ իլլէմէլէրի իլան օլունուր:

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ ԻՒ ՏԵՕՐԷՆ
ԱՆՏՕՆ ՍԱՔԱԵԱՆ

ԽՈՒԲԱԳԻՐ Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԷՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ն Ե Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

ՀԻՆԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆԻՆ ՏԱԿԸ

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին
ամեն տեսակ խիտ ընտիր և լավոր լէշեր
որ ցաղիպաւ բերել տրուած են Զինատան

ՀԱՌԻԲԵՐՈՒ ՀԵՐԱՔԵՐԵԱԼ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ԵՐԿԱԹ, ՊՈՂՊՈՏ, ԵՒ ՋՈՆԱԶԱՆ ՆԵՐԿԵՐ

Հալածա Մահմուտիյն փողոց Թիւ 48
Սուլթան Մհմետ Կեմալիյն փողոց Թիւ 36

107

Эт, Замлау, и Замлау

Այս վերադարձուհուն որ հաստատեալ է մի
քանի տարիէ հեռէ, իւր ուղղութեամբ Կ
պատուարողութեամբ և անխաղախ գործ-
ծառնութեամբը մին անուն և համբաւ կը
կայելէ աստ և թէ ի գաւառս և ուրիշ խիստ
ազում յանախորդներ ։

վաճառուից կը լինին մեծքանակ և
 թէ փոքրաքանակ՝ գինեղը չափաւոր են ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆԱԿԱՆ ԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՆԵՐԱՆՈՒՄ ԿԱՎՈՐԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱԿԱՐԳՈՒՄ

Պէջօրիւք տառամբար, գայլըլար, սնկերգանիշըլար, գերըլար
զէն չօճուգար խելին հաղըր զէն լումարլումմա կնիվ ասի բունպտ-
լար, Գրանչլար, շէմիյեհէր, հարդիցնէր զէն լապրիհիւմ զէն
լապրիհիւմ,

Հէր զի պէշ կիւնտէ, մէջիւրմէ ! մայրաւս ոտաւ մալար վիւ-
րուա խաշճէք տիր :

Անուղումբա Տի մարմինն մահածած անՏնու անՏ մահ

Մայիսի 4-ին մի քանի անգամ քաղաքի տարածքում և ճիճի վրա զինվորականները տեսան խոպարների և պարսիկների խմբեր, որոնք խոպարներ էին փնտրում և խոպարներ էին քանդակում։

Glenn

1414625817103, 45 90.2175

1500 45 0000

ՀԱՅԹՈՍ ՄԱՌԻՆԻՆԻՆՆԵՐ

ԱՆՕՆԻՄ ՈՒՄՈՒՄԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1686 ԴԵ ՊԵՐԼԻՆԴԵ ԲԵՆԵԴԻՈՍ ԵԼԱՄԵՆՈՒՂ ԿՐԻՐ

ՍԷՐՄԱՆԷ

4,875,000 300.69

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԷՍԻ 1,337,500

Տէրապատէթ բիւշարքնոս պիւրլէշմիշ օտն իշպու սիկուրթա գումբանեալարը .
քէֆալէթի միւթէգապիլէ իլէ հէր հէվի էմթասս վէ ազչէ կրուբօլարընը , տէնիլդի,
հէհր վէ գարս նազիւեաթը թէհլիքլէրինէ գարշը յայէթլէ ֆաեիտէպալս շէրաեթի
լէ սիկուրթա իտէրլէր .

ՏԵՆԻՉ , ՆԷՂԻ ՎԵ ԳԱՐԱ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1845-ቱ ስቲ-ቲ-ፊደላት ስቲ-ቲ-ፊደላት ስቲ-ቲ-ፊደላት

ՍԷՐՄԱԵԷ

3.750,000 **მრგნტ**

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԵՄԻ 3,099,367. 15 ՖԸ

ԵԱՆՂԸՆԱ ԳՍՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1874-ի Հասցե-ընթաց Բեկ-նիս օլ-նահա-լ Կո-միտե .

ՍԷՐՄԱՆԷ

3,750,000 ரூபை.

ከረብረብ ሲቀርብ 600,000

Իշպու սիկուրթա գումբանեաւ, հէր նէվիւ էվաք վէ Լչեաեդ , աւպար վէ մաղաա
զա աէր ձ նլերինաէքի էվթաաեդ , էն զրեաաե Ֆաեիտէպաիւշ շալթլար իէ սիկուրթա
իտէր : Թափալիւ մաիււմաթ ալմադ իսթէեհէնէր , պալէաաե դիքը օլուհան իւչ գում
բանեալարաթ ումոււմի մաաուհաթ իիւզարը պուլուհան իսթաիպօլաա Պահչէ-Գաբու
սանեաա Րաթիմ բաչա խանընաա նիւէլթու 13 վէ 14 աէ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ էՖէն
տրեէ միւրաճաաթ իթմէկէ տափէթ օլուհո . . :

ՀԱՆՐԱԾԱՆՈԹ ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐԻՊԷՐ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներուն փափաքա-
նաց համաձայն, մեր այս տարուան
քառուկուէ մուծակներն, որք իրենց վը-
րա այ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն
խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստա-
տուն շինուած են կոպր թերթով :

Պօլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէն ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քառուչուէ մուճակները կը գերազանջեն քսան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները :

Մեր այս մոճականերու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն այ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան : Կը վաճառուին ի Պօլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քառւչուէ մուճակ վաճառողներու քով : Կեդրոնատեղին է ի Պօլիս, Պահճէ Գաբու, Գօճաման Օղլու խան, Ճօրճի Կիտրոլի թիւ 4 Սթերանդըր :

